

Jord- och skogsbruksutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsongsanställning

Till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsongsanställning (RP 252/2020 rd): Ärendet har remitterats till jord- och skogsbruksutskottet för utlåtande till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Olli Sorainen, arbets- och näringsministeriet
- överinspektör Veli-Pekka Reskola, jord- och skogsbruksministeriet
- näringsdirektör Marko Mäki-Hakola, Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Livsmedelsindustrieförbundet rf
- Frukt- och Bärödlarnas förbund rf
- Landsbygdens Arbetsgivareförbund LAF rf
- Svenska Lantbruksproducenternas Centraförbund SLC rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet anser att de ändringar i lagen om säsongarbete som föreslås i propositionen är mycket behövliga, bland annat för att underlätta byte av arbetsgivare. Utländska säsongarbetare har sedan lagen om säsongarbete trädde i kraft 2018 varit bundna till den arbetsgivare som antecknats i deras säsongarbetstillstånd. Före 2018 hade säsongarbetare till exempel inom jordbruket möjlighet att fritt flytta från en gård till en annan enligt mognadstidpunkten för de sorter som skördades. Nu föreslås det i propositionen att säsongarbetare kan övergå till anställning hos en ny arbetsgivare inom ramen för sitt gällande säsongarbetstillstånd. I förfarandet lägger Migrationsverket till en ny arbetsgivare till ett giltigt säsongarbetstillstånd, om arbetsgivaren förbinder sig att iaktta

Utlåtande JsUU 2/2021 rd

de villkor som gäller anställningsvillkor och bostad. Rätten att arbeta hos en ny arbetsgivare börjar genast när ansökan inleds.

Att möjliggöra inhemsk inhyrd arbetskraft bidrar också till flexiblere användning av utländsk säsongsarbetskraft. Migrationsverkets tillämpningspraxis har för närvarande inte tillåtit inhyrd arbetskraft. Efter ändringen är det tillåtet att hyra säsongsarbetskraft i Finland. Med inhemsk inhyrd arbetskraft avses bemanningsföretag som är verksamma och etablerade i Finland. Dessa står under de finländska myndigheternas tillsyn både som företag och i fråga om iakttagandet av arbetsgivaråtagandena. Fullgörandet av arbetsgivaråtagandena ska utredas när tillstånd för säsongarbete beviljas och övervakas av arbetarskyddsmyndigheten.

Utskottet fäster uppmärksamhet vid att säsongarbeställstånd endast beviljas säsongarbetare inom jordbruk och turism. Om man med tillstånd för säsongarbete söker sig till exempelvis byggnadsarbeten, arbetar man olagligt. Genom dessa ändringar slopas inte den nuvarande prövningen av tillgången. Arbetsgivaren är med stöd av 86 a § 1 mom. i utlänningslagen skyldig att försäkra sig om att en utlänning har det uppehållstillstånd som krävs i arbetet. Det är viktigt att tillsynen utövas effektivt, framhåller utskottet. Dessutom anser utskottet att det är viktigt att arbetsgivare ger säsongarbetare endast uppgifter som hänför sig till säsongarbete och att säsongarbetare får lön enligt branschens kollektivavtal.

Utskottet anser att det är ytterst viktigt att lagändringarna minskar arbetsgivarens administrativa börda bland annat så att man i fortsättningen inte separat behöver fylla i och skicka en blankett för varje säsongarbetare som kommer till landet samtidigt för ett likadant arbete. Om arbetsgivaren anställer flera säsongarbetare som kommer till landet samtidigt för ett likadant arbete på samma anställningsvillkor, kan försäkran om arbetsvillkoren och inkvarteringen samt TES-informationen för alla arbetstagare ges på en gång via e-tjänst.

Eftersom merparten av de säsongarbetare som arbetar inom jordbruket återvänder på nytt till sin tidigare arbetsgivare är det mycket viktigt att också underlätta säsongarbetarnas återresa till landet. Enligt den nya lagen behöver säsongarbetare inte längre på nytt lägga fram en utredning om förutsättningarna för arbete, eftersom Migrationsverket redan tidigare har utrett arbetsgivarens förutsättningar att vara arbetsgivare enligt lagens krav.

Utskottet fäster dessutom uppmärksamhet vid att man i propositionen också har beaktat förebyggandet av att utländsk arbetskraft utnyttjas. Det föreslås att de påföljder som riktas mot en arbetsgivare som handlar bedrägligt preciseras så att bestämmelsen om påföljder bättre kan tas i bruk. För närvarande har migrationsverket inte tillämpat bestämmelsen i praktiken på grund av den höga bevisröskeln. Påföljdens karaktär av tillsynsåtgärd och korrigerande åtgärd ökas genom att det förutsätts att arbetsgivaren eller uppdragsgivaren trots uppmaning inte har avhjälpt försummelsen inom utsatt tid.

Utskottet konstaterar att man vid beredningen också har varit medveten om vissa andra behov av att ändra lagen om säsongarbete som inte har kunnat beaktas i propositionen på grund av den snäva tidtabellen för lagberedningen. Ett ändringsbehov har varit att göra arbetstiden som berättigar till säsongarbete flexiblere så att tiden börjar först från inresan och inte från den startdag som på

Utlåtande JsUU 2/2021 rd

förhand beräknats i samband med ansökan. Utskottet anser det vara viktigt att nödvändiga ytterligare ändringar genomförs snabbt.

Utskottet anser det vara nödvändigt att man i synnerhet i den exceptionella situationen till följd av coronaviruset fäster särskild vikt vid förhållandena, arbetarskyddet och arbetssäkerheten för alla säsongarbetare som arbetar inom de branscher som avses i propositionen samt vid övervakningen av dessa. Därför behöver till exempel gårdsbruksenheterna information om vilka åtgärder och tillvägagångssätt som bäst kan förebygga spridningen av coronaviruset. Utskottet betonar att det bör ses till att det ges tillräckliga anvisningar för arbetstagare och företag inom jordbruket, skogsbruket, trädgårdsodlingen och fiskerinäringen som anställer säsongarbetare vid sidan av andra anvisningar (om bland annat tillgången på säsongarbete och säsongarbetskraft).

Utskottet betonar att åtgärderna för att öka utbudet av säsongarbetskraft inom jordbruket bör fortsätta intensifierat på basis av de åtgärder som inleddes förra året och genom att utveckla nya åtgärder för att uppmuntra personer som redan finns på arbetsmarknaden i Finland och i synnerhet unga att exempelvis genom sommarsedeln söka sig till säsongarbete inom branschen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Jord- och skogsbruksutskottet föreslår

att arbetslivs- och jämställdhetsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 18.2.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Anne Kalmari cent
vice ordförande Ritva Elomaa saf
medlem Markku Eestilä saml
medlem Seppo Eskelinen sd
medlem Satu Hassi gröna
medlem Janne Heikkinen saml
medlem Mikko Lundén saf
medlem Sari Multala saml
medlem Jari Myllykoski vänst
medlem Anders Norrback sv
medlem Raimo Piirainen sd
medlem Mikko Savola cent
medlem Jenna Simula saf
medlem Peter Östman kd
ersättare Heikki Autto saml.

Utlåtande JsUU 2/2021 rd

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.